

Večernik

»JUTRA«

Leto I. (VIII.), šte. 98

Maribor, torek, 30. avgusta 1927

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Volja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifi

Oglase sprejema tudi oglasni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Nova kampanja lorda Rothermera proti Češkoslovaški

Agitacija v Ameriki za revizijo trianonske mirovne pogodbe v korist Madžarske — Za gospodarsko bojkotiranje Češkoslovaške

LONDON, 30. avgusta. Angleški lord Rothermere objavlja nov članek o madžarskem vprašanju, ki je izšel istočasno v 70 ameriških časopisih. Rothermere kritizira stališče Češkoslovaške in naglašja, da se ima Češkoslovaška zahvaliti za svoj obstoj in neodvisnost v prvi vrsti Franciji in Angliji. Čehoslovaki, da naj se zavedajo, da njihova pozicija v dosedanjih mejah nikakor ni tako sigurna, kakor se splošno domneva. Vrh tega mora postati po njegovem mnenju Čehoslovaška, ki združuje v svojih mejah najrazličnejše elemente in narodnosti, pravo ognjišče nemirov v Srednji Evropi. Čehoslovaki naj se zato dobro premislijo, ali vztrajajo pri trianonski pogodbi, ali pa privolijo v plebiscit.

V svojih nadaljnjih izvajanih govori lord Rothermere o gospodarskem položaju in sviri ameriške in angleške kapitaliste pred tem, da bi nalagali svoj denar za investicijske svrhe na Češkoslovaškem ali v Rumuniji. Povdarja, da mu nalaga čut pravičnosti, da se zavzema za Madžarsko, ki so ji bile prizadane največje krivice. Današnji položaj v Srednji Evropi, pravi lord Rothermere je grda razžalitev hrabrega madžarskega naroda, ki je naraven zaveznik Anglije, Francije in Italije v Srednji Evropi. Madžarski narod postane nedvomno tudi lojalni zaveznik ameriškega naroda, ako mu ponudi Amerika v boju za njegove pravice svojo roko.

Odmev oblastnih volitev pred sodiščem

Klerikalni razgrajachi z odprtimi noži na shođu — Vzgleden župan v Borovcih pri Ptuj

Maribor, 30. avgusta. Kakor pred oblastnimi, tako čitamo dan z dnem tudi sedaj pred skupščinskiimi volitvami v časopisju SLS o terorju in teroristih v vrstah SDS. Danes pa se je pred mariborskim okrožnim sodiščem jasno izkazalo, kje in kdo so teroristi.

Pretekli mesec so bili pred ptujskim okrajnim sodiščem obsojeni pristaši SLS, Anton Veselič, Franc Majcen in Ivan Ivanuša, župan v Borovcih, radi dejanskih nasilstev nad zborovalci SDS, ki so bili zbrani dne 12. januarja v gostilni Valič v Borovcih. Volilno zborovanje je vodil g. dr. Šalamun. Že prvi govornik SDS je razburil nekaj navzočih klerikalcev. Ko pa jih je dr. Šalamun miril, so pričeli še bolj razgrajati. Franc Čuš in Anton Veselič sta skočila celo na mizo in z odprtimi noži v rokah grozila zborovalcem. Bojevito razpoloženje je še stopnjevalo župan Ivan Ivanuša, čegar naloga bi bila ravno nasprotna, ki je kričal nad demokrati: »Ven izdajalci, pobijmo jih! Kri bo tekla! Vi ste izdajalci, ki ste nas prodali Srbom, vi ste glasovali za Vidovdansko ustavo, ki je izdajalstvo! Izdajalci ven, centralisti ven! Vi ste plačanci, vi ste faloti, ven z vami!« — Franc Majcen je s kolom udaril po hrbtu na tleh ležečega Streleca.

V razlogih sodbe čitamo dobesedno: »Kakor izhaja iz spisa, je bil župan Ivan Ivanuša glavni besedni razgrajach. Mesto, da bi on kot župan pomirjevalno vplival na svoje občane, pa je kot tak pripomogel k žalostnim dogodkom, ne samo moralno, ampak tudi direktno z ukazovanjem, odnosno z nasvetovanjem, ko je kričal »pobijmo jih, kri bo tekla«, kar je dalo drugim, že itak vnetim razgrajachem impuls za pretep... Posebnega obžalo-

vanja vredno je, da je (župan) s svojimi trditvami izpodkopaval temelj državnim zakonom, to je ustave«.

Obtoženci so se pritožili proti obsodbi, nakar jim je senat okrožnega sodišča po današnji razpravi dal na znanje, da je kazen teden dni zapora za vsakega, za župana pa še en post po vrhu, njihovemu postopanju prav primerna in je pritožbo zavrnil.

Banditski napad na osebni vlak

TOKIO, 30. avgusta. Vzhodno od Tokia so koncem preteklega tedna neznani banditi napadli osebni vlak, ustrelili vlakovodjo in vse spremno osobje, kakor tudi vse potnike, ki so se branili. Nato so potnike izropali in jih slekli do golega. Okoli 50 potnikov so odvedli v neznano smer. Očividno, da izsilijo od njih visoko odkupnino. Vlada je poslala močen oddelek čet za banditi.

Nesreča ekspresnega vlaka Chicago—Newyork

NEWYORK, 30. avgusta. Ekspresni vlak Chicago—Newyork je v Pennsylvaniji skočil s tira. Pri nesreči sta bili dve osebi ubiti, več pa težko ranjenih.

Borza

LJUBLJANA, 30. avgusta. Devize: Berlin 1352, Curih 1095, Dunaj 800.50 London 276.50, Pariz 223.50, Praga 168.50, Milan 308.62. Efekti: Celjska 197—199, Ljub. kreditna 140, Merkantilna 90, Prva hrvatska 850. Kreditni zavod 160, Vevče 135, Ruše 260 do 270, Kranjska industrijska 383. Stavbna družba 56. Šešir 104.

V 15 dneh okrog sveta

Četrti posrečeni polet iz Amerike v Evropo — Peto letalo na potu v Evropo — Francozi pripravljani na polet v Ameriko

Ameriškim letalcem se je že četrto posrečilo preleteti Atlantsko morje. Pilota Brook in Shlee, ki sta se dvignila v soboto, ob 4.45 v Novi Fundlandiji, sta pristala v nedeljo, ob 10.30 dopoldne z letalom »Pride of Detroit« na letališču Croydon pri Londonu. Preletela sta progo v 30 urah. Potoma ju je zajela srdita nevihta. Imela pa sta srečo. Veter je prihajal od zadaj in je hitrost stroja le še zvišal. Ko je bilo letalo že blizu angleške obale, je nastala gosta megla, tako da sta pilota popolnoma izgubila smer in šele, ko sta že preletela Anglijo, zapazila, da imata pod seboj kopno zemljo. Letalca sta letela s povprečno hitrostjo 80 milj na uro.

William Brook in Edvard Shlee sta odšla iz Amerike na polet okrog sveta, ki ga nameravata absolvirati v več etapah. Potočji hočeta Evansov rekord, ki je prišel okrog sveta v 26 dneh, pri čemer se le posluževal vseh prometnih sredstev: ekspresnih vlakov, letal, avtomobilov, ladij itd.

»Pride of Detroit« v Monakovem.

Svetovna letalca Brook in Shlee, sta se v ponedeljek, ob 8.30 dop. zopet dvignila v Croydonu in poletela proti Monakovem, kjer sta že ob enih popoldne pristala na letališču v Oberwiesenu.

Nad Beogradom.

BEOGRAD, 30. avgusta. Tukajšnji Aeroklub je prejel danes zjutraj poročilo, da se je letalo »Pride of Detroit« danes ob 5.30 dvignilo v Monakovem v zrak in odletelo v smeri proti Beogradu. Prihod ameriških letalcev je pričakovati v prvih popoldanskih urah. Pilota bosta sprejeta v Beogradu z velikimi slovesnostmi.

Pred startom francoskih oceanskih letalcev.

Ker so se vremenske razmere nad Atlantskim morjem zelo izboljšale in je nastopilo lepo vreme, je na letališču Le Bourget že vse pripravljeno za polet iz Evrope v Ameriko. Vsak čas je pričakovati, da nastopijo piloti Coste - Le Brix, Drouhin - Levine in Givon-Corbu nevarno pot čez Irsko proti Newyorku.

Peti ameriški polet v Evropo.

V državi Ontario v Kanadi sta se včeraj ob 5.05 zjutraj dvignila letalca Tully in Metcalf z enokrovnikom »Sir John Curling« na polet v London.

LONDON, 30. avgust. Kanadska letalca, ki sta se dvignila v Ontariju za polet čez Atlantsko morje, sta se morala vsled goste megle in močnih nališov obrniti in sta zopet pristala na letališču. S tem sta definitivno odpovedala za letos polet v Evropo.

Levine odletel v London.

Ameriški letalec Levine, ki je prispel s Chamberlinom na »Miss Columbia« iz Newyorka v Pariz in ostal tamkaj, da poleti z Drouhinom nazaj v Ameriko, je včeraj nenadoma izginil iz Pariza in pristal s svojim aeroplanom v Croydonu pri Londonu.

PARIZ, 30. avgusta. Dejstvo, da je prispel Levine včeraj nenadoma sam z »Miss Columbia« v London, je izzvalo javnosti, posebno pa v letalskih krogih veliko vznemirjenje. Splošno se domneva, da namerava Levine preleteti letalo

nekemu angleškemu konzorciju, po čemer je že dolgo stremel.

LONDON, 30. avgusta. Levine je po svojem izkrcanju v Croydonu izjavil novinarjem, da hoče s kakim angleškim ali ameriškim pilotom pole-sicer še pred pričetkom meglene peteti z »Miss Columbia« v Ameriko in rijode.

Iz Argentinije v Evropo

LONDON, 30. avgusta. Vsa prizvedovanja za pogrešanim pilotom Red fernom, ki je hotel poleteti iz Argentinije v Evropo, so ostala dosedaj brez uspeha. Pri otoku Venezuela so videli preteklo nedeljo letalo, ki je smatrajo kot njegovo.

Rekord francoskega pilota.

PARIZ, 30. avgusta. Francoski pilot Calizzo je dosegel s svojim letalom višino 13.000 m in je potolkel s tem vse dosedanje višinske rekorde.

Naši letalci na povratku iz Švice nad Mariborom

Danes, ob 9. zjutraj, je letala nad Mariborom eskadrilja 5 jugoslovenskih vojaških letal z našimi hrabrimi letalci, ki so tako častno zastopali našo državo na mednarodnem letalskem meetingu v Švici. Zjutraj so zapustili Gradec in leteli, držeč se železniške proge, ob 9. dop. preko našega mesta. Pogled na mesto z višine 1000 m je moral biti nad vse krasen. Leteli so kakor žerjavi v trikotu.

Na čelu eskadrille je letelo zmagovalno letalo na mitingu v Zürichu. V njem je sedel tudi vodja eskadrille, naš rojak, hrabri zmogovalec kapetan Gradišnik.

Lep je bil pogled na eskadriljo letal, na katerih se je v solnčnih žarkih bliščala jugoslovenska trobojnica. Malo časa smo uživali s pogledom na naše dišne letalce. Par minut po devetih jih je že na južni strani Maribora zakrila megla in izginiili so. Želimo jim, da bi srečno prispeli v našo prestolico, kjer jim pripravljajo svečan sprejem.

Vukičevci izključeni iz radikalne stranke

BEOGRAD, 30. avgusta. Glavni odbor radikalne stranke, ki se je sedel včeraj, je danes dopoldne redigiral volilni oklic na strankine pristaje. Včeraj je glavni odbor proglasil vse kandidature radikalnih ministrov in ministrskega predsednika Vukičevića kot izven stranke in nosilca teh list, izključil iz stranke.

ODHOD NAŠE DELEGACIJE V ŽENEVO.

BEOGRAD, 30. avgusta. Zunanji minister dr. Marinković odpočuje jutri na Bled, kjer bo pred svojim odhodom na zasedanje Društva narodov sprejel od kralja v avdijenci Jugoslovska delegacija odpočuje v Ženevo dne 3. sept.

POŠTNA CENZURA V ŠPANIJI.

Madrid, 29. avgusta. Poseben kraljevski odlok odreja, da je dolžnost španskih poštnih uradnikov, da natančno pregledajo vso v nezaprtilih pismih poslano korespondenco in tiskovine, ali morda nimajo vsebine, ki bi nasprotovala morali ali javnemu

Prvi svetovni kongres zračne pošte

Odposlanstvo 30 držav — Primer razvoja zračne pošte

V Haagu bo 1. septembra otvorjen prvi svetovni kongres zračne pošte, ki so ga pripravljale z veliko vnemo razne gospodarsko-politične ustanove in organizacije. Svetovno-poštni urad v Bernu je povabil na kongres poštne uprave vsch držav, ko jih je najpoprej vprašal za mnenje in nasvete. Prvi odzivi so bili iz Francije, Nemčije, Anglije, Rusije, Italije, Španske, Egipta, Poljke, Finske in Čehoslovaške. Ameriške Zvezne države so se nekaj časa obotavljale, nazadnje so pa le priglasiše svoje zastovstvo. Sodelovanje je pa odklonjeno od južnoameriške Unije, Meksike, Kube, Litavske, Bolgarije, Jugoslavije in Turčije. Na kongresu bodo poleg članov poštних uprav posameznih držav tudi zastopniki zrakoplovnih organizacij kot strokovnjaki.

Oficijalni program bo sestavljen ob otvoritvi kongresa, posamezne države so pa že izdelale svoje predloge ter jih odposlale kongresnemu odboru. Pri sklepah se bo pazilo na največjo sporazumnost, da bi se tako čim več dežel priključilo zračnemu pošt-nemu prometu. Doslej še ni bilo splošno veljavnih dogovorov glede zračne pošte, ampak so le obstajali dogovori med posameznimi deželami.

Določiti je treba zračno poštno doklado ali pribitek k poštini za pismatiskovine, vzorce in zavoje. Glede zadnjih se še ne ve, če bodo sploh prišli v poštev, ker se bo najbrž uvedla samo lahka zračna pošta, to je za pisma, tiskovine in vzorce. Tarifi bodo razdeljeni po conah. Prva cona bo do 500, druga do 1000, tretja pa do 2000 km. Najvišji tarif ali tretja cona pride v poštev n. pr. za Egipt, Mezopotamijo in za prekomorske proge.

Sin umoril svojo mater

Soproga chikaškega zdravnika Hilla se je že pred leti ločila od svojega moža, ostala je pa z njim v pisemskih zvezah. Ločena žena je imela pri sebi sina-edince, ki je obiskoval srednje šole. Nedavno je dobil zdravnik od svoje žene pismo, da je sin strašen zapravljivec in da dela velike dolgove. Oče je poslal nekaj denarja in pismo, naj ga žena podrobneje obvesti o sinovih napakah. Ker ni dobil odgovora, je vprašal sosede svoje žene, ki so mu pa povedali, da je žena s sinom najbrž kam odpotovala, ker je že par dni ni videti. Zdravnik se je podal na ženin dom, kjer je našel vse zaprto. Zatekel se je k policiji, ki je stanovanje odprla. V predsobi je mož v enem kotu zapazil, da se je nedavno nekaj zidalo ali popravljalo na pravsumljiv način. Ko so odstranili novo vloženo opeko, so našli v duplini truplo zdravnikove žene s prestreljeno glavo. O sinu, ki je mater umoril, ni nobenega sledu.

Tatvine avtomobilov v Ameriki.

Našo javnost že precej razburjajo neprestane tatvine biciklov po ulicah in uličicah slovenskih mest. Kako vse drugače je v tem oziru v dolarski deželi! Tam gospodje tatovi koles niti pogledajo ne. Pač pa so zato avtomobili v vedni nevarnosti pred uzmoviči. Saj se v dirindaju velemest nobena stvar ne ukrade lažje kakor avto. Ugotovljeno je, da je bilo ukradenih preteklo leto v 28 večjih mestih Amerike — čujte in strmite — skoraj 100 tisoč avtomobilov, od katerih jih je pa prišlo 75.000 zopet v roke lastnikov. Rekord vodi mesto Detroit ob Eriejezeru. Samo v njem je izginilo lani 15.000 avtomobilov, od katerih je bilo vrnjenih 13.000.

Cerkev se prodaja na dražbi.

Okrajno sodišče v Moravski Ostravi bo te dni na dražbi prodalo cerkev, ki si jo je pred kratkim zgradila cerkvena občina češke narodne cerkve. Povod dražbe je tožba stavbenika, kateremu dolguje cerkvena občina 150 tisoč čeških kron.

Dostavljanje zračne pošte velja po načelu, da je zračna pošta najhitrejša. Če n. pr. radi raznih ovir poština letala ne morejo nadaljevati svoje potiposta ne sme obležati in čakati, da se nastale ovire odstranijo. Zračno-poštni uradi morajo skrbeti, da vse poštnepošiljke takoj prevzame kako drugo najhitrejšo prometno sredstvo.

V primer razvoja zračne pošte naj služijo sledeči podatki iz Nemčije, kjer je ta pošta že močno uveljavljena. Lansko leto je zračno-poštna mreža obsegala okroglo 18 tisoč kilometrov, letos pa že obsega preko 23 tisoč km. Letala so v poštini službi lani preletela blizu 5 milijonov km, letos pa že okrog 7 milijonov km. Lani je bilo pisem, odposlanih po zračni pošti, okroglo 15 tisoč kg, letos jih je pa že 25 tisoč kg. Zavojev je bilo lani blizu 22 tisoč, letos preko 44 tisoč kg. Nemška zračna pošta prenaša največ časopisov. Lani za 125 tisoč, v prvi polovici letošnjega leta pa za 128 tisoč kg. Časopisja se pa v zračnem prometu širi še veliko več, ker imajo mnoga časopisna podjetja lastno časopisno zračno pošto, ki v prej navedeni statistiki sploh ni všteta.

Kakor hitro bo zračna pošta bolj razširjena, bo treba uvesti tudi nočno službo. V Angliji, Nemčiji in Franciji sicer dobro urejena zračna pošta edino radi tega ni še veliko bolj razvita in udomačena, ker ponoči ne deluje. Glavno delovanje zračne pošte bo pa ne na kratkih, ampak na jako dolgih progah, kjer se prihrani veliko časa.

Pred vojno v Južni Ameriki.

Med Bolivijo in Paraguajem lahko vsak čas izbruhne vojna radi petrolejskih vrelcev v pokrajini Chaco. Po zadnjih vesteh je bolivijansko vojaštvo že prekoračilo mejo.

Kongres zamorcev

V Newyorku je končal četrti vseafrikanski kongres. To ni prenapeta in vihrava zadeva, ampak urejen in stvaren pokret, ki mirno deluje z argumenti, odklanja vsako nasilje ter naglašja, da je emancipacija zamorcev odvisna od duševne in kulturne stopnje črnega afrikanskega prebivalstva. Vodja zamorcev dr. Iv. du Bois deluje že 27 let. Prvi zamorski kongres je bil v Parizu ravno v dobi, ko so se podpisovale mirovne pogodbe. Tedaj so se zamorci sklicevali na znane Wilsonove točke ter pozivali Društvo narodov, naj posreduje, če bi se Afrikancem godila krivica. Na drugem kongresu so združili zamorci svoje zahteve v osmih točkah. Najvažnejše zahteve so: soudeležba pri vladah, pravica do nakupovanja zemljišč, več šol, odprava suženstva in organizacija trgovine in industrije v splošno dobro in ne v velik dobiček posameznikov.

Na sedanjem kongresu so bili poleg delegatov iz Amerike navzoči tudi zamorski odposlanci iz Sierre Leone, Nigerije, britanske zapadne Afrike, francoske Afrike, belgijskega Konga, Haití, Martinika in Guadeloupe. V Ameriki živi nad 10 milijonov zamorcev. Na kongresu se je naglašalo, da je zamorsko vprašanje pravi svetovni problem.

Ministrov humor.

Pri francoskem pravosodnem ministru je interveniral neki poslanec, po poklicu odvetnik, za svojega klienta, ki je bil obsojen na leto dni zapora in bo po prestani kazni moral zapustiti Francijo, kakor se zgodi vsem tujcem, ki pridejo v konflikt s francoskimi kazenskimi zakoni. Poslanec je ministru razlagal, da je podvzel že vso mogoče korake, da bi njegov klient lahko ostal v Franciji. »Povejte mi, gospod minister, kaj bi se dalo storiti, da mož ostane v Franciji.« — »Najboljše je, da se da še enkrat zapreti za eno leto.« — je bil ministrov odgovor.

Spominjajte se CMD

Ljubezenski umor v Carigradu

V Carigradu se je dogodil zločin — na eni strani banalen, na drugi pa zelo zanimiv. Na Veliki cesti od Galate navzdol je šetalo troje mladih, lepih Španjolk. Pasanti so videli, kako je stopil trem šetalkam nasproti eleganten gospod, ki je naenkrat začel z nožem obdelovati eno od deklet. Žrtev napada se je krvava zgrudila na tla. Druga je zbežala, tretja pa je dobila samo nekaj ran, ko je branila svojo tovarišico. Ljudstvo je hotelo morilca linčati, policist ga je pa še pravočasno porinil v neki avto. Preiskava strašnega umora je bila zelo kratka. Storilec je Osman Bej, adjutant zadnjega turškega sultana in njegov bivši vojni ataše v Londonu. Star je že 45 let, oče več otrok in nekaka žrtev usode, ki je hotela, da se je nenadno zaljubil v mlado in lepo Španjolka Elso Niego. Videl jo je na parniku in drugi dan ji je že poslal ženitbeno ponudbo. Ker ni dobil odgovora, jo je ob prvi priliki nagovoril na cesti. Španjolka je odbila njegovo ljubezen tudi potem, ko je prišel na dom njene matere snubit z zatrdilom, da je pripravljen svoji izvoljenki slediti tudi v judovsko vero. Oboževana Španjolka je spremenila celo stanovanje, da bi se rešila odklonjenega snubca, ki jo je zalezoval po vseh njenih potih. Naposled si niti na ulico ni več upala. Nazadnje se je pa zaročila z nekim Španjolcem, kar je Osman Beja, ki je imel njeno življenje v prvi detektivski evidenci, pripravilo do umora na Veliki cesti. Prej v formi staroturškega dostojanstvenika je kar naenkrat podivljal. Umorjena je imela za Carigrad znamenit pogreb, morilec pa v ječi za njo joka ter poljublia krvave madeže njene krvi na svoji obleki. Ko mu pravijo, da bo najbrž obešen, odgovarja: »To upam!«

V eksekutorje preoblečeni zločinci

V stanovanje nekega dunajskega odvetnika sta prišla dva moža, ki sta se gospodinji predstavila kot davčna eksekutorja. Kazala sta neke legitimacije in uradne tiskovine. Gospodinji se je sicer zdelo čudno, da imajo izvršilni organi davčne oblasti opravke pri njej, a ker sta moža kazala celo neke akte, po katerih naj bi bil odvetnik dolžan več davčnih zneskov, je hočeš nočeš pustila, da se dela po postavi. Izročila je eksekutorjem ves denar, ki je bil doma in žalostno gledala, kako sta moža odnesla še precej obleke. Izdala sta tudi nekakšno uradno potrdilo. Ko je prišel odvetnik domov, se je izkazalo, da je gospodinja nasedla predrznim zločincem, ki so najprej pokradli davčnouradne tiskovine, da so se lažje izdajali za davčne organe. Odvetnik je oškodovan za 5400 šilingov v gotovini in za še enkrat toliko vrednost v odnešenih oblekah.

Sokolstvo

Po sokoiskem nastopu v Rušah. Čutimo prijetno dolžnost, izreči pristržno zahvalo za podporo in pomoč pri naši družbeni prireditvi, dne 21. avg. vsem, ki so pripomogli do lepega uspeha. — V prvi vrsti br. društvom: Maribor z godbenim odsekom, St. Lovrenc na Pohorju, St. Lenart in Jarenina. Žal, da br. Štrukelj, ki je na prireditve došel, radi poškodbe na roki ni mogel tokrat nastopiti, a je obljubil sodelovanje za prihodnjo priliko. Razen požrtvovalnosti ruških dam, ki so z vso ljubeznivostjo vršile potrebo v šotorih, moramo dalje poleg domačih obrtnikov in drugih darovaleev za šotore in srečolov še prav posebno pohvaliti mariborske tvrčke Pinter in Lenard, Maier in pražarno kave Mazarich, ki so nam poslale mnogo in lepih daril. — Najlepša hvala pa tudi vsem ostalim mnogobrojnim udeležencem prireditve! Ruše so v množici tudi tokrat videle številne svoje stalne posetnike narodnih prireditvev, znane še iz za predvojnede dobe, bližnje pa tudi oddaljene okolice. Vsem bratski Zdravo! — Društveni in veseljeni odbor Sokola v Rušah. —

Samó še danes in jutri!

PRINCEZA TRULALA

Kolosalna, pikantna in zabavna igra! Še nikoli se niste toliko nasmejali.

Kino »UNION«. Telefon 329. 6a

Sport

Jubilej v moštvi ISSK Maribora.

Minulo nedeljo je levo krilo ISSK Maribora odigralo stoto tekmo za barve svojega kluba. Jubilantu Škroberju, ki se že več let uspešno udeležuje v sportu, se je klub oddolžil z ličnim darilom. Želimo mu na sportnem polju še obilo uspehov.

Izpit za hazenskega sodnika

Je v nedeljo 28. t. m. položil v Murski Soboti carinik Koloman Keresturi.

Tekme za poškodbeni fond.

Prihodnjo nedeljo se bo odigrala prva tekma v korist poškodovanega fonda. V prvem srečanju nastopita Merkur in Svoboda. Doslej prireditve navedenih klubov niso vzbudile posebne pozornosti, toda rezultati zadnjih tekem pričajo, da sta si moštvi, zlasti ono Svobode, znatno opomogli. Ni izključeno, da bo Svoboda kakor minulo tudi prihodnjo nedeljo ugodno presenetila.

SD Rapid—Hakoah (Gradec).

V nedeljo 4. sept. gostuje v Mariboru proti SD Rapidu dobro moštvo graške Hakoah, ki ga je smatrati popolnoma enakovrednim graškemu Sturmju. — Kvaliteta gostov je vsekakor odlična. SD Rapid je pri nedeljskem srečanju ponovno dosegel proti Merkurju rezultat, ki je vzbudil pozornost. Pričakovati je zanimivega bola in prvovrstne igre, kajti nasprotnika bosta morala izkazati vse znanje in sposobnosti, samo da izideta častno iz boja.

Arne Borg in Barany v Bologni.

Na drugi plavalni tekmi za prvenstvo Evrope bosta startala tudi svetovno znana plavača in konkurenta na kratke proge: Šved Arne Borg in Madžar Barany. Borg ne bo startal na 100 m (prosti stil), ker se boji, da ga bodo tekmovalci na 400, 1500 m udeležba v water poolu in olimpijski stafeti preveč izmučilo. Prireditelji se radi tega bavijo z mislijo, da izpremene tekmovalni red v toliko, da se bo tekmovalci na 100 m vršilo že prvi dan in ne ob zaključku prvenstva, kakor je bilo predvideno.

Šah

Naš novi šahovski mojster Vasja Pirc

V pondeljek je bil končan v Karlovcu 14 dni trajajoči peti jugoslovanski nacionalni amaterski šahovski turnir, ki je končal z zmago mladega in nadarjenega šahista, Mariborčana Vasio Pirca.

Jugoslovanski šahovski savez je dobil s tem novega mojstra, ki postane nedvomno še zelo nevaren tekmelec ostalih naših mojstrov. Pirc je nastopil v sijajni formi in bil že od početka favorit turnirja. Njegove partije so vzbudile splošno pozornost in se odlikujejo po ostrini in globoko zamišljenih kombinacijah. Njegova zmaga na turnirju v Karlovcu nikakor ni slučajna, temveč popolnoma odgovarja Pirčevim šahovskim sposobnostim napram ostalim udeležencem turnirja. Najnovejšega našega šahovskega mojstra čaka vsekakor še lepa šahovska karijera.

Rezultat turnirja je bil sledeči: Vasja Pirc iz Maribora 11 in pol točk, dr. Leo Singer iz Zagreba 11, Jakob Bošan iz Subotice 10, Filipčić iz Zagreba in Nedjeljković iz Beograda 8 in pol, Jonke iz Karlovca in Ciril Vidmar iz Ljubljane 8, Ačimović, Agapjev, Tot in Zidovec 7 in pol, Abraham, inž. Fritz in Kurdjukov 5 in pol, Rupnik 4 in pol in Greenčarski 3 točke.

Romantični general in visoko napredna država

Mnoge dežele, zlasti novourejene, imajo svojega generala, to je šarmantnega oficirja širokih gest in nekakšne temne preteklosti, ki hoče z dvignjeno sabljo voditi narod v veliko parado oblačnih gradov. Veliki francoski pisatelj in duhoviti skeptik Anatole France je prikazal takega generala najboljšo ovekovečil. Njegov general Boulanger sam ne ve, odkod izhaja njegova znamenitost. Nekega dne, ko je govoril in napravil toliko neumnosti, se zbudi in je — slaven. Eni neumnosti delajo, drugi jih pa govorijo, eni naročijo blagoslovljeno vodo, da bi v njej močili zmagovite sablje, drugi pa varijo žganje za navdušenje. Nekaj časa je vse v pravih plamenih, neka osebnost je — da sama ne ve kako — na višku slovesa, potem pa naenkrat postane vse začudeno in osuplo: odkod vsa ta neumnost. Anatole France je enemu od osuplih položil sledeče značilne besede v usta: »Osle se ne da napojiti, če ni žejen.«

Duhoviti francoski pisatelj je še pred vojno opisal romantičnega generala. Kaj bi rekel danes, če bi doznal za početje češkoslovaškega generala Gajde. To je general, kakoršnega pred vojna doba ni zmogla. Preteklost njegova je temna, medvojno delo ni jasno, po vojni je pa mislil, da bo osel — češkoslovaški narod — pil, četudi ni žejen. Osel pa ni bil osel in kakor se kaže, bo temno-svetli general končal v kriminalu. Svoje privržence je že organiziral ali vsaj tako navdušil, da so po načinu južno-ameriških banditov vdrli v dom nekega ministerijalnega svetnika, ki ima opravke z njegovimi aferami in akti. Ko so vlomilci vse spise odnesli in pregledali ter najbrž niso našli tega, kar so iskali, so poslali vse po pošti zopet nazaj. Praška policija vodi veliko preiskavo, zaslišuje tudi bivšega generala Gajdo, izid vsega tega bo v čast češkoslovaške republike ta, da njen narod ni osel, ki pije brez žejne. Država, ki ima na čelu tako etično veličino, kakor je predsednik Masaryk, ugonobi že v kali vse naklepe proti pravi demokraciji, pa naj take naklepe vodi še tako blesteči in romantični general.

Neizvedljiva ločitev zakona

Zaljubljen sem bil v življenje le enkrat, a me še takrat ona ni marala. Sodila je, da je v meni vse preveč duha, materije pa premalo. Pa je je vendar bilo precej, a ni bila izoblikovana po njenem okusu. In je bil njen okus za njo edino le merodajen, kajti se ta, vključ vsem častitljivim pravilom estetike menjuje z ozirom na osebo, kraj in čas. In sem bil zaradi te medsebojne neskladnosti nesrečen, tako nesrečen da bi se rajraje kam obesil. Ali je smrt na veji žalostna in grda smrt ter sem se zato raje odločil za — življenje. Ker je pa življenje osamljenih dedcev, kar sem jih doslej srečal na svetu, kaj prevsakdanja in pusta reč, sem se odločil, da jo ipak vzamem. Vzajem jo, zlepa ali zgrda, to nič ne dé; da bo le hiša podprta od štirih oglov namesto od enega samega. Kajti na eni, samó na eni nogi še čaplja ne vzdrži ravnotežnosti svojega bistva in bitja, marveč sta ji k temu rodoljubnemu delu potrebni vendarle obe!

In se je čez leto in dan zgodil čudež, ko da smo v starodavnih Mojsovih časih, ter sva se vzela. Prav za prav mi še danes ni povsem jasno, kako sva se vzela. Ali je ona jemala mene, ali sem jaz vzjel njo? Sicer je pa ta podrobnost za vso zadevo, namreč mojo zakonsko stvar, čisto brezpomembna in ni niti potrebno, da bi jo danes reševal. Kaj bi sicer počela po moji, bolje rečeno, po najini smrti naša prezaslužna literarna historika, če bi ji kradli mi, ki smo v samotni rastoč cvet narodove duše, pred nosom neobrane kosti na kadaverju umrlega življenja?

In se je zgodil še drugi čudež, da sva prve dni svojih medenih tednov preživela v ključnotranji razdvojenosti v blagoslovljenem soglasju. Pila sva namreč iz še nenačete, polne kupa življenja slasti in je znano, da je ta posebno v prvih požirkih do preobilnosti nasičena omame in sladkobe. Pa je naneslo, da sva na svojem ženitovanjskem popotovanju (bila sva neke v Švici, v znanem mondenem le-

tovišču!) stopila v galerijo slik, ki sem bil o nji bral napisano že marsikatero modro reč v letih svojega študija. Povem pa takoj, da ne bo napačnih misli, da nisem slikar, in da me poslikano platno utegne zanimati le zaradi barve, oblike in misli, ki so nanj zajete.

In v oni galeriji, polni slavnih, zgodovinskih slik je počilo! Med nama namreč, ki sva stopila vanjo še vsa preporna mehkih občutkov življenja medenih dni. Iz dvorane v dvorano postopajoča, držeča se tesno za roke, kot se je nama takrat spodobilo že zaradi zunanega sveta, če že ne zavoljo notranje harmonije, sva zamišljeno motrila vse ono tajinstveno življenje, ki ga je mogla kdaj človeška roka učarati na platno, da je potem viselo raz zidu leta in leta iz dneva v dan enim v zabavo, drugim pa v napoto. Tako sva dospela do »Akta« neznanega slikarja, ki je že na prvi pogled uklenil naše vso umetnosti žejno in željno mojo dušo. Nekaj goyevskega je bilo na tem mesu, ki ni bilo sicer meso, ampak le duhovnost ženskega mesa. V polsenci nizkega grmičja, na bujno zeleni travi je ležalo to telo, zlektno v vsej svoji lepoti in vablivosti ko kača-čarodejka, a ni vendar bilo kača, ker je iz bujnosti razcvetele mladosti njegove klical klic življenja po materinstvu. In me je notranji sijaj barve, nametane v naravnost asketični skoposti med valovečje linije polnih udov tega ženskega telesa, tako priklenil naše, da nisem ni čul v prvem zavzetju krepkih opominov budne ženine roke, dokler ni siknilo iz njenih nedolžnih, a že pohujšanih ust: »Pohota!«

Skušal sem jo preveriti s samo nedolžno besedo: »Motiš se, draga! Ne vidim pohote, ker je ni bilo niti v srcu umetnika, ki je ustvaril to lepoto, to nadnaravno lepoto.«

»Bah!« me je zavrnila. »Vsi moški ste enaki! Sama laž vas je poltenost in hinavščina!«

»Motiš se, draga! Morda so izjeme, ki potrjuje to pravilo,« ji skušam ugovarjati.

»Pa ne da bi spadal ti v to pravilo,« se je hudobno hihetala mojim besedam.

In sem ponižno poizvedoval: »To-

rej sem potrdilo pravega pravila, kaj ne?«

»Najbrž, sicer bi ne prodajal zija pred tako le umazanostjo,« je vzklopela.

»Ni to umazanost, ampak lepota, le da je ti ne občutiš!« sem ji razlagal.

»Zame je stegno stegno in...« se ji je beseda na mah zataknila v grlu.

»Nimaš čuta za estetiko izraza barve in linije,« sem jo opravičeval.

»Kaj linija, kaj barva!« se je ogrevala pred menoj, »ko si še sam tako neestetično ugneten.«

»Moja estetika je notranja dobrina moja, ki jo moreš zajeti le z duhom,« sem užaljeno ugotavljal.

»Kaj duh, bebec! Materija je, ki ustvarja življenje,« se je še bolj razrepenčila.

»Materija brez duha je nič!« sem slovesno sklenil.

»Tedaj sem jaz tebi nič,« se je raztogotila.

»Niča vendar nisem oženil,« sem dejal še raztreseno.

»Ko pa sem sama zunanost, moj Bog!« je zaključila in se spustila v dir po dvorani.

Ozrl sem se še s poslednjim pogledom po sijajnem »Aktu« in se mi je zazdelo, ko da mi je podoba iz mrtvega okvirja pomežiknila.

»Vraga, ali sem mari obseden,« mi je šinilo skoz možgane in sem jo ubral urnih nog za svojim »Ničem«. A je nisem dotekel, še danes je nisem dotekel in je najbrž tudi nikoli ne bom. Kajti je med nama nepremostljiv prepad, ki ga ne more nihče zadelati. Ona je namreč lepo izoblikovana posoda, ki v nji »nič« ni, jaz pa sem neestetično ugneten reč, ki je v nji vse preveč duha, da bi mogel mirno in koristno ob njej živeti. Zato sva vložila tožbo za ločitev zakona. Ker pa ni še danes prav za prav jasno, ali je jemala ona mene, ali jaz njo, vsa jo vložila oba. Pa je sodišče izdalo sklep, da se v najino zadevo ne vtika, ker se ni v svoji mnogoletni praksi še nikoli pečalo z vprašanji estetike in neestetike, duha in materije in je ostala stvar še do današnjih dni nerešena.

Živiva tedaj še skupno, čeprav ne živiva nič več skupaj ter nisva ločena, čeprav sva vendarle ločena! A vse to zaradi enega samega, o, enega samega goyevskega »Akta!«

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglašitve trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10—

Sprejme se perfektna kuharica za vse. Odda se meblirana soba. Vprašati Trubarjeva ulica 11 I. 905

Intelligenten, reprezentativen gospod, kateri ima smisel in veselje do kino-obraza, dobi takoj stalno nameščenje. Pogoji: lepa pisava, perfektnost v srbohrvaščini in nemščini v govoru in pisavi. Zaposlenost samo popoldan in zvečer. Primerno za upokolence. Ponudbe na upravo kina »Union« Maribor. 910

Poučuje se moderno slikanje na svilo od 3. sept. naprej za 5 Din, na uro. Ponudbe sprejema modni salon Armbruster, Slovenska ul. 4. 909

Po ceni na prodaj! 1 divan s 6 fotelji, postelja, zrcalo s stojalom, pripravno za šivilje, otroška postelja, kuhinjska miza, kuhinjska omarica, miza za raztegniti, stara posoda, likalnik, stolica. — Vprašati W. Strobach, ulica 10, oktobra 43. 911

Kontoristinja, popolnoma zmožna stenografije in strojepisja, slovenskega in nemškega jezika (znanje srbohrvaščine daje prednost) se sprejme takoj v Mariboru. Ponudbe z navedbo plače, s fotografijo, ki se vrne, pod »Prvovrstna« na upravo lista. 907

Dva dijaka se sprejmeta. Naslov pove uprava »Večernika«. 861

Gonilni jermeni, najboljši kakovosti, že strojno pretegnjeni, za mlino, žage, mlaticilnice, tovarne itd. kakor tudi šivalni in vezalni jermeni v zalogi pri IVAN KRAVOS, Aleksandrova c. 13. Zahtevajte ponudbo. 829

Srednje podjetje, upeljano, obstoječe 5 let. na trgu, z lepimi delavnimi lokali, kakor pisarno, ki ga vodi lahko nestrokovnik, stalni kader delavcev, zaslužek od 25—28 odst. brutto, se iz proste roke ugodno proda. Vprašati pismeno pod »Dukra« na upravo »Večernika«. 864

Za dijake nudi po izvanredno nizki ceni dobro hrano brezalkoholna restavracija »Pri zvezdi«, v bližini državnega mostu, Maribor. 903

Odda se prazna, zračna soba z dvema oknoma in posebnim vhodom v bližini parka. Naslov pove uprava »Večernika«. — 904

Pisarniško moč, slovenskega in nemškega jezika, s znanjem pisalnega stroja in stenografije ter nekoliko knjigovodstva, sprejemno. — Nastop takoj. Ponudbe z navedbo prakse in plače na upravo lista pod »Tezno«. 906

Dijak ali dijakinja se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov v upravi »Večernika«. 900

Iščem službo vratarja, hišnika, nočnega čuvaja ali konjem. Večletna spričevala na razpolago. Naslov v upravi lista. 892

Razglas. Dne 2. in 3. septembra 1927 točno ob 9. uri dopoldan se vrši — na postaji Maribor, glavni kolodvor — tik brzovoznega skladišča — javna dražba naldenih predmetov. — Postaja Maribor — glavni kol. 891

Spominjajte se CMD!

Ovratnice, klobuke, srajce, nogavice, galanterijo in modne predmete si nabavite najboljše pri **IGO BALOH** Vetrinjska ulica 18. 865

Din 199—

čevlji s spono lakasti in barvani pri **Anici Traun** Grajski trg 1 870

Wivi za splave, za živino, za perilo, uzde, štrange, gurte (izdelek trdke Sinkovec) na debelo in drobno priporoča **Drago Rosina - Maribor** 599 Vetrinjska ulica 26.

Medo-kava se dnevno

na tisoče šalic poplje

Otvoritev delikatesne trgovine

v Miklošičevi ulici 2 (Slomškov trg) se je izvršila v teh dneh, kar cenj. občinstvu naz- 898 nanjava ter se za obisk toplo priporoča

Evgen in Mařenka Prašelj.

Volneni deleni

od 18 Din naprej, sukno od 26 Din naprej itd.

dokler traja zaloga se dobi pri

I. Trpin-u, Maribor, Glavni trg 17

PRODAJALKA

zmožna samostojnega vodstva trgovine z drobnarstvom in modnim blagom se sprejme takoj.

Dopise na poštni predal št. 63, Maribor.